

TIEN

JAAR

FRIEZEN

BOODSCH.APPEN

10
FRIEZEN
met

10
persoonlijke
BOODSCHAPPEN

ter gelegenheid van
10 JAAR
Cultureel Podium Dorpskerk Huizum

Uitgesproken op
10-10-24

Eindredactie
Peter de Haan
m.m.v.
Anne Roel van der Meer
en
Niels Westra

Voorwoord

De Dorpskerk Huizum te Leeuwarden is het oudste (12^e eeuw) monument van de stad Leeuwarden. Gedurende meer dan acht eeuwen vervulde deze kerk een centrale plaats in Huizum, een dorp dat ten zuidoosten van Leeuwarden lag. Al die jaren werd er getrouwd en gerouwd, werden er huwelijken ingezegend en talloze kinderen gedoopt. Naast een religieuze functie had de kerk ook een belangrijke sociale functie.

In de 12^e eeuw, toen de kerk werd gesticht, lag westelijk van Leeuwarden en Huizum nog de Middellzee. Over de historie en cultuurhistorische kenmerken van dit prachtige Rijksmonument kan men veel informatie vinden op dorpskerkhuizum.nl. Daar verwijst ik dan ook verder naar.

De aanleiding voor deze publicatie is dat in 2024 is herdacht dat de kerk toen tien jaar als bloeiend cultuurpodium achter de rug had.

In 2013 nam de stichting Alde Fryske Tsjerken het gebouw van de PKN over. In 2014 ging de Plaatselijke Commissie (P.C.), veelal samengesteld uit enthousiaste bewoners die rond de kerk woonachtig waren, van start met het organiseren van uiteenlopende culturele evenementen. Naast bijzondere projecten gaat het daarbij vooral om exposities, concerten en lezingen door prominente Nederlanders. Daarnaast is de cultuurhistorisch waardevolle kerk populair als locatie voor uitvaarten en huwelijksvoltrekkingen. In die tien jaar bezochten meer dan 30.000 mensen daar een cultureel evenement en ontwikkelde de Dorpskerk zich tot een van de actiefste van de toen 55 kerken, die onder de vleugels van de stichting Alde Fryske Tsjerken vielen. Alle reden dus voor een feestje!

Het tienjarig jubileum werd in 2024 op diverse wijzen gevierd. Naast feestelijke activiteiten voor de ruim 60 vrijwilligers ging het daarbij om een heel bijzondere expositie (met werk van de landelijk fameuze Ernesto Lemke), de manifestatie 'Ja, ik wil!' op 10 februari 2024 waarbij drie echtparen wederom op feestelijke wijze in de echt werden verbonden (incl. bijbehorende expositie) en de '10 x 10-manifestatie op 10-10-2024 waar de voorliggende publicatie over gaat.

Wat hield de '10 x 10-manifestatie' op 10 - 10 in 2024 in?

10 Friezen is gevraagd om in 10 minuten hun ultieme boodschap aan de wereld uit te spreken. Alles op deze avond stond in het teken van het cijfer '10'. Men kreeg maximaal 10 seconden na de toegekende spreektijd van 10 minuten om af te ronden. De entree bedroeg 10 euro, het honorarium

voor de 10 sprekers bedroeg 10 x 10 euro en de consumpties kostten deze avond slechts 10 x 10 cent. Het motto van de avond was overigens 10 x 10 = 110 om aan te geven dat het geheel meer zou worden dan de som der delen.

Die doelstelling is absoluut bereikt. Sterker: niet alleen onze (toch al hooggestemde) verwachtingen werden op deze unieke avond zelfs nog overtroffen maar ook die van menige bezoeker. De kerk was al weken tevoren tot de laatste plaats uitverkocht en we hebben na afloop (mondeling of via mails en appjes) nog nooit zo veel warme en spontane loftuitingen mogen verwelkomen.

Bij de keuze van de 10 Friezen hebben we ons nadrukkelijk laten leiden door de overweging dat het moest gaan om mensen die maatschappelijk gezien hun sporen hebben verdiend en die tegelijkertijd een variëteit aan maatschappelijke sectoren vertegenwoordigen. Die combinatie van kwaliteit en verscheidenheid leidde tot een selectie van sprekers met de volgende sectoren als achtergrond: onderwijs, sport, theater, politiek, geestelijke gezondheid, geschiedenis & cultuur, entertainment, openbaar bestuur, media en 'visionair denken'. Elke spreker was op gezaghebbende wijze actief (geweest) binnen een van deze maatschappelijke 'sectoren'. Uiteraard zijn wij hen stuk voor stuk zeer erkentelijk voor hun medewerking aan deze avond.

Om diverse redenen hebben we ervan af moeten zien om een publicatie te maken met een integrale weergave van alle mondeling uitgesproken bijdragen van die avond. Daarbij speelde (naast de kosten) ook mee dat al snel drie van de tien bijdragen integraal in het Friesch Dagblad werden gepubliceerd hetgeen de nieuws waarde van zo'n publicatie niet ten goede kwam. Anderzijds vonden wij niets doen ook geen optie, daarvoor was de 10 x 10-manifestatie op 10/10 weer te uniek.

Daarom kozen we voor een 'tussenoplossing'. Dat wil zeggen: wel in een beperkte bijlage een fysiek boekje uitbrengen (en de digitale weergave daarvan aan de website toevoegen) maar deze beperken tot een publicatie waarbij we op heel bondige wijze stilstaan bij de 10 x 10 – manifestatie.

Met 'bondig' bedoelen we dat u in deze publicatie de kern zult aantreffen van wat de sprekers hebben beoogd te zeggen. Die kern is ontleend aan wat Anne Roel van der Meer daarover in de Leeuwarder Courant van 12 oktober 2024 heeft geschreven. De hier weergegeven samenvattingen

betroffen overigens wel letterlijke citaten uit het betoog van de sprekers. We zijn Anne Roel zeer erkentelijk voor het beschikbaar stellen van die passages.

Daarnaast bevatte het artikel in de Leeuwarder Courant foto's van alle tien sprekers, gemaakt door de alomt gewaardeerde fotograaf Niels Westra. We mochten die foto's van hem rechtevrij in deze publicatie opnemen. Ook voor Niels Westra geldt een welgemeend chapeau!

Naast de samenvattingen en foto's hebben wij bij de sprekers ook een korte weergave van hun c.v. vermeld.

Daarna staan we in deze publicatie nog stil bij twee mensen die het grote succes van de avond in positieve zin hebben gefaciliteerd, nl. Bonne Hoogslag, de trompettist die via trompetgeschal na elke bijdrage aangaf dat de 10 minuten echt voorbij waren en Kirsten van Santen die aan het eind van de avond de sprekers langsliep, niet om inhoudelijk commentaar te leveren maar door in te gaan op hun presentatie en de door haar geconstateerde impact.

Met dank aan Alie Kooyman, secretaris van onze organisatie, is in dit boekje ook een fotografische impressie van deze onvergetelijke avond opgenomen. In het nawoord hopen we duidelijk te maken waarom de '10 x 10 – manifestatie op 10/10' in 2024 in ons geheugen gegrift blijft staan en letterlijk en figuurlijk de kwalificatie 'onvergetelijk' verdient.

Het waren tien prominente Friezen die zich op 10-10-2024 hebben weten te onderscheiden. Die prominente status paste op zichzelf goed bij de traditie die cultuurpodium Dorpskerk Huizum in de tien jaar van zijn bestaan heeft ontwikkeld: achterin is een tot de verbeelding sprekend overzicht opgenomen van prominente Nederlanders die hier zijn wezen spreken.

Tenslotte hebben we nog een tweetal gedichten toegevoegd die niet over het tienjarig jubileum gaan maar in een beperkt aantal woorden een impressie geven van de hele geschiedenis van acht eeuwen die rijksmonument Dorpskerk Huizum heeft meegemaakt.

Peter de Haan, voorzitter cultuurpodium Dorpskerk Huizum

Sytze Faber (Schettens, 1937) is politicoloog-bestuurskundige. Hij was een spraakmakend Tweede Kamerlid (CDA, van antirevolutionaire huize) van 1975-1985. Hij was woordvoerder op terreinen als binnenlands bestuur, politie natuur- en wetenschapsbeleid.

In een deel van die periode was hij tevens hoofdredacteur van het Friesch Dagblad.

Van 1985 tot 1998 was Faber burgemeester van Hoogeveen (1985-1998).

Na afronding van zijn studie politicologie aan de Vrije Universiteit promoveerde hij op de dissertatie 'Burgemeester en democratie: verslag en interpretatie van een bestuurskundig onderzoek in Friesland'.

Hij heeft ook diverse andere bestuurskundige publicaties op zijn naam staan.

In 2007 bracht hij het boek 'De wet van de koestal: Gereformeerden in Den Haag' uit. Dat betrof een verslag van een periode dat hij mee mocht lopen met de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie.

Sytze Faber heeft daarnaast tal van bestuurlijke functies bekleed, van lidmaatschap partijbestuur van ARP en CDA tot het voorzitterschap van bijvoorbeeld de IKON (1996-2000) en van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond.

Sytze Faber is sinds 2002 als (scherpzinnig) politiek columnist aan het Friesch Dagblad verbonden.

Daarnaast is hij nog steeds voorzitter van de Wopke Eekhoffstichting (vanaf 2011).

Last but not least: op 10 oktober j.l. werd hem een bijzondere award uitgereikt. Daarover later meer!

Sytze Faber

„Van de huidige 8 miljard mensen op onze planeet woont slechts 8 procent in een land met een volwaardige democratie. Dat percentage slinkt. Vijf keer zoveel mensen, bijna 40 procent, wonen in een dictatuur. Dát percentage stijgt.

Het democratische principe van de gelijkwaardigheid van alle burgers wordt wereldwijd steeds meer in het defensief gedrongen. Dat komt mede doordat democratieën willekeurig en dus ongeloofwaardig met hun principes omspringen. Bovendien is er de zuigkracht van de ideologie van eigen volk eerst.

Er dreigt meer onheil. De industriële revolutie is uitgemond in een digitale revolutie, die een eenheid van de wereld maakt, maar waarop het overheidstoezicht ernstig tekort schiet. Een handvol techbedrijven kan doen en laten wat ze willen. Het tij keren zal niet lukken zonder moed en verbeeldingskracht in de politiek.”

„Toen de Wieringermeer in cultuur werd gebracht, was daar de Zeeuwse zakenman, visionair, idealist en Amsterdamse SDAP-wethouder Floor Wibaut (1859-1936). Hij sprak de gevleugelde woorden: ‘Er is één land, onze aarde. Er is één volk, de mensheid. Er is één geloof, de liefde!’ Mijn ultieme wens: dat degenen die zich in deze woorden herkennen elkaar de hand zullen reiken, en dat deze woorden eindelijk gevolgd zullen worden door daden. Amen.”

Jos Thie (Scheveningen, 1964) is regisseur en theatermaker.

Hij begon in 1983 als acteur, regisseur en artistiek coördinator van het muziektheater Werk in Uitvoering in Groningen. Daarna bracht hij als artistiek leider van het RO-theater meer dan veertig producties (o.a. de door Herman van Veen gecomponeerde opera Pol).

In 1994 werd Thie artistiek leider van theatergezelschap Tryater. Hier maakte hij naam met grootschalige projecten op locatie, zoals het theater- en voetbalspektakel ABE!, Peer Gynt en Orfeo Aqua. Zijn afscheidsvoorstelling was Kening Lear met onder andere dertig Friese paarden.

Hij was in 2007 en 2008 artistiek leider van Oerol en werd daarna artistiek directeur en huisregisseur van theatergezelschap De Utrechtse Spelen.

Vanaf 2013 is hij als artistiek adviseur en regisseur betrokken bij het gezelschap Pier21 van de producent David Lelieveld gevestigd in Leeuwarden. Daar maakte hij o.a. de voorstellingen Feteranen, It wie op'n simmerjun en Watsoesto.

In het kader van de Culturele Hoofdstad Leeuwarden 2018 was hij initiatiefnemer en artistiek leider/regisseur van twee grote projecten: Under de Toer, gekoppeld aan dertig kerken in Fryslân (Dorpskerk Huizum bracht toen 'Slauerhoff: Back in town!') en het spektakel De Stormruiter. Dit stuk trok meer dan 100.000 bezoekers.

Hij is de vaste regisseur van Mini & Maxi en van Jochem Myjer. Hij regisseerde ook drie Dance shows van Armin van Buuren, die overal in de wereld te zien waren, zoals The Best of Armin Only in de Johan Cruyff Arena Amsterdam, mei 2017.

Jos Thie

„Wat bedoelt historicus Johan Huizinga (1872-1945) in zijn Homo Ludens met spel? Wat is spel? Allereerst is spel vrij. Direct daaraan verbonden: spel is niet het dagelijks leven. Het is uittreden, het is doen alsof. Het staat buiten het proces van bevrediging van onmiddellijke behoefte. Het derde en misschien wel het belangrijkste: het begrensde karakter van spel. Er is een begin en eind. Het schept orde. Spel is vrijheid, uittreden en orde. Dat maakt spel zo aantrekkelijk en noodzakelijk. Dat hebben we nodig. Dingen kunnen doen of laten, even uitstappen en ontsnappen, ordening in de chaos. Ze vormen de leidraad in mijn werk als theatermaker.”

„We zijn meer dan logische wezens die alleen maar bezig zijn met de dagelijkse strijd van het bestaan. Als je goed kijkt naar spel, is het onredelijk. Het is geen stof, het is geest. In het spel speelt iets mee. Het heeft zin, zin die we niet helemaal kunnen bevatten, die meer is dan de som van vrijheid, uittreden en orde.”

„Er is meer tussen hemel en aarde, voor Huizinga en mijn vader een groter spel. En elk spel beduidt iets. Wat? Die vraag fascineert me. Heb ik daar een antwoord op? Nee. Moet ik daar een antwoord op hebben? Ik weet het niet. Wat ik wel weet: we zijn nog lang niet uitgespeeld.”

Irma van Steijn (Amsterdam 1966).

Huidige functie: directeur Maarsingh & van Steijn Werkt GZ- en A&O psycholoog, seksuoloog NVVS.

Daarnaast is ze columnist voor Leeuwarder Courant en Dagblad van het Noorden.

Irma startte haar loopbaan als ergotherapeut en raakte vanaf 1994 als psycholoog verbonden aan o.a. Academisch Ziekenhuis Utrecht, Verpleeghuis het Zonnehuis Amstelveen, Expertisepraktijk Psychologie Rozemans en Bruins, Revalidatie Friesland en GGZ Friesland.

Ze nam deel aan diverse televisieprogramma's:

- Bonje met de Buren (conflictbemiddelaar),
- Seven-Year Switch (relatietherapeut),
- Omrop Fryslân (aktualiteiten programma's);
- BNN, Jan Versteegh wordt vader en
- Sofie in de Kreukels.

Ze werd in 2015 medeoprichter van Jamzone B.V (innovatie B.V.)

Vanaf 2020 is ze mede-ontwikkelaar van de Vitaliteits Fabriek en Landgoed Maarsingh & van Steijn (positieve gezondheid).

In 2024 is ze gestart met de postmaster-opleiding tot Innovatieregisseur.

Irma van Steijn

„Komen ouderdomskwalen nou omdat we ouder worden of door onze manier van leven? Zouden die kwalen er niet minder zijn als onze supermarkt niet voor 80 procent vol lag met ultrabewerkte troep en we niet alles wat gezond is uit ons voedsel halen doordat we gif op het land spuiten?

Daarmee helpen we de biodiversiteit om zeep en als we dat buiten doen, doen we dat ook vanbinnen.

Ik noem drie voorbeelden. Veel mensen met autisme hebben de eerste drie jaar van hun leven veel antibiotica gekregen, blijkt uit onderzoek. Nou is antibiotica goed, maar het doodt ook het rijke bacterieleven in onze darmen.

Dan Parkinson. Bollenboeren krijgen dat vaak omdat ze heel lang met gif hebben gespoten. Ten derde obesitas. Er zijn veel te dikke mensen. Een beetje meer bewegen en gezonder eten zou helpen, maar dat is een klein stukje van de werkelijkheid. We zien dat fabrikanten onze jeugd verslaafd maken aan frisdranken en vaperen, met perverse financiële prikkels.

Hoe nu verder? Ik haal Ashley Montagu (antropoloog, red.) aan: sterf jong, maar doe dat zo laat mogelijk. Laten we met zijn allen inzetten op een gezonde biodiversiteit buiten en binnen en laten we stoppen met perverse financiële prikkels. En laten we verbinden, een van de belangrijkste voorwaarden om gelukkig oud te worden.”

Klaas Sietse Spoelstra (1969) werkt als zelfstandig adviseur en ontwikkelaar aan strategische vernieuwingsvraagstukken vanuit Nij sicht BV. Veelal zijn dat activiteiten rond vernieuwing in het publieke domein.

Hij begon in 1995 bij KPN waar hij uitgroeide hij tot ervaren strategisch professional met diverse managementervaringen. In 2008 startte hij zijn eigen organisatie vanuit Fryslân, Nij sicht BV dat zich richt op strategische verandervraagstukken. Daarnaast initieerde hij diverse initiatieven zoals burgerinitiatief Kening fan'e Greide en dacht al snel (pro)actief mee over het idee van Leeuwarden als de European Capital of Culture (2018).

Hij was vanaf 2015 ook eerste voorzitter van DINGtiid, het rijks-adviesorgaan van de Friese taal. Ook was hij voorzitter van lokale energie coöperatie Aengwirden en van stichting Sielesalt van Nynke Laverman. In 2018 stond hij 25e in de landelijke Duurzame 100 van Trouw. In 2017 met Kening fan'e Greide winnaar van de Anita Andriessenprijs en in 2016 genomineerd voor de nationale Art of Impact Award. Intussen werkt hij landelijk aan het nieuwe initiatief van het Ministerie van de Toekomst. Een initiatief gericht op lange termijn vraagstukken van de samenleving.

Klaas Sietse Spoelstra

„Onze natuurlijke leefomgeving piept en kraakt. Focus op uitsluitend economische groei lijkt uitgewerkt. De democratie is overwoekerd door kapitalistische krachten waar het belang van enkelen de toekomst van velen ondergraaft.

Het Huis van Thorbecke is op lokaal niveau uit de mienskip weggetrokken en intussen de burger kwijtgeraakt bij de opschaling van gemeenten. Het verklaart misschien de tegenstem die klinkt. De leefwereld van burgers en de systeemwereld van overheden passen niet meer bij elkaar.

Het is tijd voor een Friese Toekomststraat. Stel dat we vanuit alle Friese gemeenten twee vertegenwoordigers vragen, een junior en een senior. Aangesteld door burgers. Samen vertegenwoordigen zij het intergenerationele belang van een gebied met voelsprietten tot in 412 dorpen en 11 steden, de plekvertegenwoordigers.

Daarnaast zijn er thematische vertegenwoordigers die werken aan ecologische, economische of sociaal-culturele thema's. Die zwerm van vertegenwoordigers gaan we mengen met creatieve krachten.

De Toekomststraat inspireert de Toekomstbeweging waar alle Friezen aan kunnen meedoen en staat in het hart van de Friese samenleving. Daarvoor openen we de deuren van musea voor prikkelende exposities. Gebruiken we de bibliotheken, dorpshuizen of wijkcentra als plekken voor dialoog. En het rijke culturele erfgoed, bijvoorbeeld van kerken, staat open voor bezinning, vertraging en innerlijke verdieping.

Laat al die plekken de humus zijn waaruit een rijke toekomst opbloeit. Het verhaal dat dan ontstaat, is voeding voor de zittende politiek.”

Peter den Oudsten (Leeuwarden, 1951) werd voor de Partij van de Arbeid politicus en bestuurder. Hij begon zijn werkzame leven als voorlichter bij de gemeente Enschedé. Daarna werd hij hoofd interne en externe betrekkingen bij het Provinciaal Energiebedrijf Friesland en Friesland Foods. In 1986 werd hij lid van de gemeenteraad van Leeuwarden om in 1997 wethouder voor onder meer ruimtelijke ordening in de gemeente Leeuwarden te worden. Een jaar later werd hij daar waarnemend burgemeester. Vervolgens vervulde hij het burgemeesterschap in de gemeenten Meppel, Enschedé en Groningen. In die laatste gemeente werd hij bij zijn afscheid in 2018 wegens zijn betrokken, energieke en daadkrachtige functioneren tot ereburger benoemd. In 2020 was hij waarnemend burgemeester van Utrecht als opvolger van Jan van Zanen.

Peter den Oudsten is nog steeds bestuurlijk volop actief, bijv. als voorzitter van de Raad van Toezicht van Medisch Spectrum Twente en van Hogeschool Windesheim. Ook is hij als lid van de Raad van Toezicht sterk betrokken bij Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Niet voor niets vormde die diepgevoelde betrokkenheid de kern van zijn betoog op 19 oktober 2024 in de Dorpskerk Huizum.

In 2022 was Den Oudsten in het kader van de collegevorming informateur in de gemeente Leeuwarden. Daarna is hij bij meerdere bestuurlijke of politieke crises (in Almere bijv.) als 'oliemannetje' ingeschakeld.

Peter den Oudsten

„Op 7 oktober 2023 is in Israël de verscheurende werkelijkheid van dit moment begonnen. Onze weg zoeken in de duiding van wat er nu gebeurt, is complex. Toch wil ik er iets van zeggen. Wat ik zie en voel, is dat het geweld buitensporig en disproportioneel is. De wereld smacht naar een staakt-het-vuren. De landen die het ontstaan van de staat Israël in 1948 mogelijk hebben gemaakt, hebben een belangrijke verantwoordelijkheid om deze keten van geweld te stoppen. Met het oprichten van Israël is de positie van de Palestijnse bewoner ondergeschikt gemaakt. Zolang de Palestijnse burger niet dezelfde rechten krijgt als de Joodse, zal deze oorlog wederom tot niets leiden, anders dan tot vele zinloze doden.

In de Tweede Wereldoorlog is er in Nederland massaal weggekeken (van de deportaties van Joden, red.). Dat hebben we nooit onder ogen gezien. We mogen niet opnieuw weggijken bij antisemitisch gedrag in eigen omgeving, niet weglopen van de ervaringen die we zelf hebben met rechteloze bevolkingsgroepen. Eeuwenlang waren Joodse mensen in Europa niet veilig.

Het herinneringskamp Westerbork heeft plannen om herinneringen ook voor nieuwe generaties tastbaar te maken⁵¹. Iedereen moet er een keer zijn geweest om te zien en te voelen waartoe staten en mensen in staat zijn als wordt weggekeken. Het is een boodschap die nooit mag vervagen en gezien de actualiteit belangrijker is dan ooit.”

Arjette de Pree (Hindeloopen, 1965) is voorzitter van het College van Bestuur van de Stichting Proloog (22 scholen, 3700 leerlingen) voor het openbaar primair onderwijs in de gemeente Leeuwarden.

Arjette begon in 1990 als projectcoördinator en plv. directeur bij het Emancipatiebureau Friesland (Equa).

Daarna werd ze manager bij GCO Fryslân en consultant bij Cedin.

Vervolgens werd ze vanaf 2021 zelfstandig adviseur. Ze volbracht opdrachten op het gebied van organisatie- ontwikkeling, individuele- en team coaching, management development, procesbegeleiding, advisering op HRM- gebied. Daarnaast was ze dagvoorzitter en presentator.

Ook vervulde Arjette diverse bestuurlijke en maatschappelijke nevenactiviteiten zoals raadslid voor de Partij van de Arbeid (1996-2000) en lid van de nationale Raad voor het Jeugdbeleid (1988 – 1993).

Sinds 2010 is Arjette de Pree voorzitter en bestuurslid van het Nieuw Stadsweeshuis.

Arjette de Pree

„We moeten kinderen altijd uitdagen om te leren en te presteren. Dat valt niet altijd mee als ze bijvoorbeeld moe en met honger op school komen, of geen fijn thuis hebben, of getraumatiseerd in een vreemd land zijn terechtgekomen.

Maar het is zo mooi om te zien hoe blij deze kinderen zijn als ze op school zijn en zich veilig voelen bij juf of meester.

Ons land holt achteruit als het gaat om taal- en rekenvaardigheden bij kinderen. Dat is onacceptabel. Het beschikken over basisvaardigheden draagt bij aan gelijke kansen voor iedereen.

We doen daarom ons uiterste best ons onderwijs te verbeteren.

Maar we vragen ook iets van u. Heb vertrouwen in onze scholen, heb oog en waardering voor de leerkrachten en anderen die met passie hun werk doen.

It takes a village to raise a child. We kunnen het als scholen niet alleen. Sommige van onze ikc's (integraal kindcentrum, red.) bieden schoolontbijt en lunches aan. We proberen te helpen, maar deze zaken leiden af van de hoofdopdracht: goed onderwijs bieden. Als bestuur vergen we een school op hun leerresultaten. Dagelijkse realiteit vraagt vaak om een bredere aanpak.

Gelukkig worden we geholpen door professionals en vrijwilligers die huisbezoeken afleggen, die ouders helpen met subsidies aanvragen en schoollunches verzorgen.

Het is belangrijk om als school in de haarvaten van een wijk te zitten, om goed en nabij onderwijs te bieden, in samenwerking met ouders en organisaties.”

Bert Looper (Heerenveen , 1957) studeerde geschiedenis aan de Rijks Universiteit Groningen. Hij was achtereenvolgens gemeentearchivaris in Zutphen en 's Hertogenbosch, directeur van het Centrale Archief Selectiedienst van het ministerie van Binnenlandse Zaken en directeur van het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle.

Van 2007 tot 2021 was Bert Looper directeur van Tresoar, Fries historisch en letterkundig centrum.

Naast talloze lezingen en vele opiniërende en/of geschiedkundige artikelen heeft Bert Looper andere publicaties op zijn naam staan.

Te noemen zijn bijvoorbeeld 'Ta in better begrip' (1984), 'Bottom-up economies in the IJsselregion', 'Brand in Zutphen', 'De Graafschap, tuin van Nederland', 'Fristho vooruitstrevende meubelen 1921-1978' (2014), 'De lange negentiende eeuw, de Buitensociëteit te Zutphen 1891-1991', 'Hier ligt de zee' (2017), 'Kustlijnen – Acht eeuwen kunst en kunstenaars in Fryslân', 'Made in Fryslân – Honderd jaar design 1924-2024' (2024).

Bert Looper

„Enkele geschiedenisleraren deden in de Leeuwarder Courant de oproep om het geschiedenisonderwijs niet verder uit te kleden, maar de jeugd juist mee te nemen. Niet in het verleden, maar in een groter heden, los van het hier en nu en onmiddellijk. Ik lever geen bijdrage aan de kakafonie van meningen en standpunten, kies niet voor escapisme, maar voor de derde weg van het doorgeven van kennis, de nuances en de complexiteit van het grote heden, het besef dat geschiedenis nooit voorbij is.

Hier ligt voor mij de urgentie: de noodzaak van het doorgeven in een gezonde en wijze samenleving en het in stand houden van de instanties om door te geven. Onderwijs, museum, schouwburg, de krant, festival en initiatieven zoals hier in Huizum.

Ik wol ek wat yn it Frysk trochjaan. Net allinne om de taal, mar benammen omdat de Fryske kultuer in grutter heden en in grutter hjoed-de-dei fertsjinnet en nedich hat.

We reitsje de stimmen fan it ferline kwyt. Mar krekt yn de keunst en de literatuer is der gjin ferline. Belangrike Fryske skriuwers en dichters kinne in rol spylje. Ik jou jim de stim van Douwe Tamminga troch (leest vervolgens een indrukwekkend gedicht van Tamminga voor, red.).

Als er maar een van u nu denkt: ik ga Douwe Tamminga (1909-2002) lezen, dan is mijn doorgeefmissie geslaagd.”

Foppe de Haan (Lippenhuizen, 1943) volgde diverse opleidingen (kweekschool, aktes lichamelijke opvoeding, Mastercoach NOC/NSF, diploma's voetbaltrainer incl. UEFA/PRO). Hij begon zijn loopbaan als leraar lichamelijke opvoeding en maatschappijleer, werd daarna docent aan het CIOS te Heerenveen in de spelsporten, didactiek en trainingskunde (specialiteit: voetbal).

In 1974 werd hij eerst trainer van diverse amateurclubs in Noord-Nederland.

Van 1985-2004 was hij werkzaam bij sc Heerenveen in verschillende functies waarvan 15 jaar als hoofdtrainer/coach .

Van 2004-2009 werd hij KNVB trainer/coach van Jong Oranje en van 2009-2011 trainer/coach van Ajax-CapeTown.

In 2011 was hij bondscoach van Tuvalu, eindigend met de spelen van Polynesië in Nieuw Caledonië om in 2015 tijdelijk terug te komen bij sc Heerenveen.

In 2017 raakte hij betrokken bij het EK van het vrouwenvoetbal in Nederland in de functie van "praatpaal".

Opvallende zaken uit zijn loopbaan: hij haalde twee keer de bekerfinale met sc Heerenveen en behaalde bij die club ook de Champion League.

Last but not least werd hij Europees Kampioen met Jong Oranje in 2006 en 2007 en tevens Europees kampioen met de vrouwen in 2017.

Foppe de Haan

„Het ontrafelen van het woord spel is mooi. De s van spel staat voor samen zou je kunnen zeggen, van samenspelen met en tegen anderen. Je kan niet zonder de ander, want dan kun je niet spelen. De p is van passie. Je speelt omdat je het mooi vindt. De e is van energie. Die lever je en die krijg je.

En de l staat voor lef, het meervoud van lef is leven.

Een spel spelen kan niet zonder afspraken, er moet sprake zijn van een gelijk speelveld. In de maatschappij is dat niet anders. Kinderen leren door in teamverband te sporten goed met elkaar om te gaan. Dat is een leerschool voor het leven.

Ik vind dat het speelse element steeds meer uit sport en samenleving verdwijnt. Dat vind ik heel vervelend. Het is mooi als mensen speels met elkaar kunnen omgaan. Maar je ziet steeds vaker dat we de grenzen opzoeken, dingen in ons voordeel proberen te misbruiken. We verschuilen ons achter regels en vermijden onze eigen verantwoordelijkheid.

In de manier waarop we ons leven inrichten, zou veel meer speelsheid moeten zitten. Gebruik de regels die nodig zijn. Maar leg de regels die niet belangrijk zijn aan de kant en ga lekker spelen.”

Ria Kraa (1974) werkt bij het Friesch Dagblad sinds 1995 als onder meer opiniere­dacteur, chef regio­redactie en coördinator van zaterdagbijlage Wykein. Sinds 2018 is ze hoofdredacteur.

De krant veranderde tijdens haar loopbaan van zelfstandig bedrijf tot onderdeel van eerst NDC Mediagroep en daarna Mediahuis.

Ria Kraa is Twents van geboorte en groeide op in Enter, deed school voor journalistiek en maakte daarna een studie geschiedenis/Europese Studies aan de Universiteit van Amsterdam net niet af. Haar specialisatie was nieuwe geschiedenis, Spaans en economie. Ze deed een jaar vrijwilligerswerk in een kibboets. Daarnaast reisde ze een jaar de Zijderoute af naar de oostkust van China.

Ze woont ruim twintig jaar in Easterlittens met Dik Nauta, heeft een volwassen dochter, drie stiefzonen, twee beppesizzers.

Ze houdt van scharrelen en lummelen, lezen, films, zwemmen in buitenwater, fietsen, treinreizen en kamperen.

Ria Kraa

„Met de vrede gaat het niet goed, met de democratie en rechtstaat niet, met de pers niet. Er zijn grote zorgen over de toekomst van ons vak. Een krant is er niet om zichzelf in stand te houden, of om journalisten en mooie baan te bezorgen. Kranten zijn betrouwbare leveranciers van relevante journalistiek. Als dat teloor gaat, is dat erg.

Als journalistiek kopje onder gaat in een oceaan van filmjes en infotainment op de socials en als zoekmachines door AI veranderen in antwoordmachines, dan wordt iedereen zijn eigen journalist en heeft iedereen zijn eigen 'waarheid'.

Bijna alle mensen, ik ook, gaan scrollend, zappend, swipend en netflixend door het leven. Het is net McDonalds. Het voedt niet, maar het is wel lekker. Wat ik elke dag tegen mezelf zeg: potverdikke, wees nieuwsgierig. Dat zeg ik ook tegen u. Wakker het interne debat in jezelf aan, twijfel, stel eens een open vraag aan iemand, vraag door en voed je nieuwsgierigheid.

Als je nieuwsgierig durft te zijn, word je ontvankelijker, raak je vaker verwonderd. Je wordt wat zachter, minder consument en bent ietsje meer meebouwend aan de samenleving. Een burger heet dat. Nieuwsgierig zijn, is moedig zijn. En moed moet."

Edwin Rutten (Groningen, 1943) is een Nederlands jazzzanger, drummer, acteur en presentator die vooral bekend is geworden van het VARA-kinderprogramma De film van Ome Willem waar hij de rol van Ome Willem speelde. Daarvan werden tussen 1974 en 1989 meer dan tweehonderd afleveringen gemaakt. Ook was hij jazzdocent aan de conservatoria in Groningen, Utrecht en Amsterdam. Rutten debuteerde eind 1964 met het poplied Ik moet altijd weer opnieuw aan je denken. Daarna begon een lange reeks van publieke optredens. Zo presenteerde hij in 1985 Avro Service Salon en in 1985 en 1986 Kinderen voor Kinderen.

In de jaren negentig was hij onder meer bekend van het NCRV-middagprogramma Goeiemiddag Nederland en zong hij met het Metropole Orkest. Samen met zijn vroegere schoolgenoot Rogier van Otterlo had hij het jazzcombo The Goldcoast Combo.

Later was Edwin Rutten actief in het bedrijfsleven, voor het geven van lezingen en het opluisteren van congressen.

Verder trad Rutten op bij het kinderprogramma Het Klokhuis en presenteerde hij meerdere radioprogramma's zoals Jazz op Zes en het programma Muziekwijzer. Hij trad in het populaire Sinterklaasjournaal op als 'Dirigentpiet', had een gastrol bij de soap Goede tijden, slechte tijden (hij speelde de bedrieger Rutger Goedhart), becommentarieerde van 2015 tot 2019 het jaarlijkse nieuwjaarsconcert van de Wiener Philharmoniker en deed mee aan het SBS6-programma Beter laat dan nooit.

In januari van 2025 kwam zijn biografie Dag Rakkers! – Vijftig jaar Ome Willem uit, samengesteld door Geke Mateboer.

Hij heeft samen met zijn partner, operazangeres Annett Andriesen, een tweede woning aan de Oudebildtdijk.

Edwin Rutten

„De eerste legosteen van omgangsvormen en fatsoen kan tussen 0 en 12 argeloos gelegd worden.

Bij zijn afscheid in 2009 als voorzitter van de Ondernemingskamer in Amsterdam, zei Huub Willems dat hij 60 procent minder zaken zou hebben als de mensen het begrip fatsoen kenden. Zet het jonge volk op het spoor van cultuur alsof het de normaalste zaak van de wereld is. Toen ik de eerste keer met mijn kinderen naar het museum ging, was dat een halfuurtje. Daarna aten we een patatje. Zo deden we het drie keer. Toen vroegen ze: pa, wanneer gaan we weer naar het museum? Het was een flauwe truc, maar wel leuk.

Op dat moment maak je een haakje in hoofd en hart. Ga naar een kerk, maak er een verhaal bij. Dat kan ook met theater, concert en bibliotheek. Lease de talenten van anderen om een ruime blik te geven aan kinderen.

Stimuleer de fantasie. Kennis brengt je ergens, fantasie brengt je overal. Maak zware dingen licht, maar houd het wel serieus. Hang ernst onder het karretje van humor.

Tot slot: ik wil heel graag dat kinderen op hun zeventiende een knipkaart krijgen voor zeven ontmoetingen met een psycholoog. Hoe zit het met jaloezie, vriendjes en vriendinnetjes, de relatie tussen je ouders. Dan kun je met psychische hygiëne zo het leven in gaan."

Twee andere 'actoren' die op de '10 x 10 – manifestatie' optraden

In het nawoord zullen we kort stilstaan bij de redenen waarom de manifestatie door de aanwezigen als een groot succes werd beschouwd.

Eerst besteden we nog even aandacht aan twee andere 'actoren' die daaraan op de bewuste avond ook bijgedragen hebben, nl. trompettist Bonne Hoogslag en (toenmalig) LC-redacteur Kirsten van Santen die aan het eind van de avond e.e.a. kort maar heel treffend heeft geëvalueerd

Bonne Hoogslag

Hij woont met zijn partner Janneke Groen in het oude dorp Huizum. Hij heeft tijdens de coronaperiode in de eigen buurt grote indruk gemaakt toen hij op 4 mei 2020 – terwijl Koning Willem Alexander die dag op een vrijwel lege Dam de Herdenkingstoespraak hield – de Last Post voor zijn deur blies. Op die manier had Huizum Dorp toch nog deel aan de Dodenherdenking in dat jaar: een heel bijzonder moment dat bij de buurtbewoners voor altijd in het geheugen gegrift staat.

Op 10 oktober had trompettist Bonne de opdracht om de sprekers echt te houden aan hun maximum spreektijd: na 10 minuten zou hij de sprekers met een steeds luider wordende tune gaan vergen op de noodzaak van afronding, 10 seconden later zou hij hen zelfs mogen 'wegblazen'. Dit laatste bleek overigens niet nodig maar Bonne's trompettechnische afsluiting van elke bijdrage pakte niet alleen uit als 'een vrolijke noot' maar gaf ook een extra en leuke spanning aan de avond: wanneer precies zou de trompettist gaan ingrijpen? Je kon die spanning steeds aan voelen komen. Het was dus een goede inval om Bonne voor deze taak te vragen.

Maar wat weten we verder van Bonne zelf?

Bonne Hoogslag (28 jaar) is geboren en getogen in Leeuwarden. Hij trouwde met zijn vrouw Janneke in de Dorpskerk op 21 april 2023.

In het dagelijkse leven is hij senior werkvoorbereider bij Liander waar hij een team coördineert van ca. 20 werkvoorbereiders die dagelijks bezig zijn met elektra en gas.

Over zijn muzikale hobby schrijft Bonne: *‘Op mijn negende mocht ik na AMV (algemene muziekvorming) drie instrumenten proberen om te kijken of ik hiermee verder wilde gaan.*

Mijn ouders wilden graag dat ik cello of piano ging spelen. Zelf had ik echter een ander plan, ik koos voor trompet.

Na een geslaagde proefles bij Douwe Veenstra in Parnas was ik meteen verkocht.

Na twee jaar alleen trompetspelen tijdens de lessen werd het tijd om samen te gaan spelen met anderen. Dit heb ik eerst gedaan in verschillende formaties binnen Parnas. Daarna heb ik een periode bij de Big Mill Band uit Leeuwarden gespeeld.

Ondertussen speel ik al sinds 2015 met veel plezier bij “Dweilorkest de Feintsjes”.

Met deze vriendengroep spelen we op verschillende feestjes in Noord-Nederland en daarbuiten.

Toen Peter mij vroeg om mee te werken met het 10/10 project twijfelde ik eerst een beetje omdat het aantal solo-optredens wat ik ooit gedaan heb op één hand te tellen is.

Echter, ik krijg niet vaak de kans om zo dicht bij huis op te treden en ik vond de aanleiding erg mooi. Na verschillende mailcontacten, belletjes en twee fysieke afspraken hadden zowel Peter als ik een goed beeld van de avond.

Mijn eindconclusie: ik kijk terug op een heel geslaagde avond met echt mooie verhalen!”

Bonne heeft tevoren met Peter de Haan de kerk bezocht, allereerst om de akoestiek te beproeven maar ook om na te gaan wat de beste locatie voor Bonne’s muzikale optreden zou zijn.

Aanvankelijk hadden ze de beroemde kansel – de oudste preekstoel van Friesland en de enige van voor de Reformatie!- op het oog. Die preekstoel ligt immers mooi in het midden van de kerk. Dat zou inderdaad een aangewezen plek zijn geweest ware het niet dat.....

de boomlange Bonne te lang bleek te zijn om daar rechtop te kunnen staan. Als trompettist kun je uiteraard niet gebogen staan, sterker, je moet je juist ‘breed maken’ om dit instrument goed te bedienen. Die locatie bleek dus ongeschikt, net als een plek naast het orgel (dan zouden de bezoekers steeds achterom moeten kijken). Achteraf werd een -voor eenieder zichtbare plek- plek gekozen schuin achter het spreekgestoelte. Wel deed de ervaring met de preekstoel ons afvragen: zou in die 800 jaar oude kerk ooit een dominee zijn hoofd aan het klankbord boven de preekstoel hebben gestoten??

Kirsten van Santen

De Dorpskerk Huizum had uitstekende ervaringen met de sympathieke LC-redacteur Kirsten van Santen. Niet alleen vanwege haar voortreffelijke artikelen in de krant maar ook blijkens een eerder optreden van haar in de Dorpskerk. Na de Anna Maria van Schurmanlezing door Hella de Jonge (partner van Freek deed die avond ook nog een duit in het zakje) op 4 april 2019 heeft Kirsten van Santen namelijk een gesproken column verzorgd over de briljante vrouw naar wie de lezing is genoemd (A.M. van Schurman heeft de Dorpskerk in de 17^e eeuw bezocht) . Dat verhaal viel in zeer goede aarde.

Toen de organisatie op zoek ging naar iemand die de 10 x 10 - manifestatie na afloop evaluerend zou kunnen beschouwen viel het oog al heel snel op Kirsten. Het was beslist niet de bedoeling van de avond een wedstrijd tussen de sprekers te maken – immers: elke spreker hield een strikt persoonlijk verhaal, een inhoudelijke competitie zou neerkomen op het vergelijken van appels en peren en dat was beslist niet de bedoeling.

Maar we hadden wel behoefte aan iemand die een eindindruk kon weergeven en snel kon aangeven welke spreker qua presentatie het meest had aangesproken. En het liefst iemand die dagelijks gewend is om zaken goed te observeren. Dan kom je al gauw uit bij een journalist, in dit geval Kirsten dus.

Kirsten van Santen (De Bilt, 1975) bleek bereid om die taak op zich te nemen.

Ze studeerde culturele antropologie en begon in 1998 als kunstredacteur bij de Leeuwarder Courant (en later het Dagblad van het Noorden). Ze schrijft vooral over theater en literatuur. Daarnaast treedt ze op als moderator en presentator van literaire festivals. Ze debuteerde in 2022 met haar literaire non-fictieboek *Water pakken*. Ze is een fervent ‘wildzwemster’; ook in de winter mijdt ze het open zwemwater bepaald niet! Eind 2024 werd ze ZZP-er.

Terug naar de avond van 10 oktober: wat de sprekers niet wisten maar Kirsten van Santen wel was dat zij na afloop de eerste Friese retoricapenning mocht uitreiken aan de persoon met het meest aansprekende verhaal.

Maar Kirsten zou Kirsten niet zijn als ze haar verhaal niet eerst zou beginnen met een eigen bondige maar wel degelijk inhoudelijke visie op Friesland (alsof ze de 11^e spreekster was....). Dat onderdeel luidde als volgt:

“Nog niet eerder had ik zoveel macht als op dit moment want ik mag in mijn eentje de eerste Friese retoricapenning van Friesland uitreiken - ik hoef dus alleen met mijzelf in conclaaf. Ik vermoed, mijzelfkennende, dat ik er aan het eind van dit betoog wel uit ben en weet aan wie de eer ten deel valt.

Ik wil het graag even kort met u hebben over Zef Hemel, planoloog. Hij is verbonden aan de Universiteit van Amsterdam en bekleedt sinds 2022 de Abe Bonnema Leerstoel aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Hij stelt in feite dat de Randstad mislukt is: kapitalisme zet ons aan tot ruimteconsumptie op belachelijke schaal. In het Noorden worden wonen, werken en leven in toenemende mate uit elkaar gedreven en daarom, stelt Hemel en ik doe dat nu ook, moet de Lelylijn er niet komen. Dan krijg je de situatie dat mensen in het Noorden alleen wonen, maar in de Randstad werken. Dat moet je niet willen.

Het landschap in het Noorden is ongelofelijk mooi en heel kostbaar, maar het is de vraag of wij die waarden hier wel zien en genoeg koesteren. Geven we al dat moois niet al te makkelijk op en offeren we onze ruimte en natuur op aan datacenters en lelijke velden van zonnepanelen?

Hemel stelt dat door ongebreideld te groeien en klakkeloos mee te gaan in de koortsachtige zucht naar expansie, je ook alle ellende die in de Randstad is ontstaan over jezelf afroept. Files, stress, luchtvervuiling, verdwijnen van groen en biodiversiteit, vies water. Doe. Het. Niet.

Er zijn alternatieve toekomstscenario's denkbaar, nog steeds. Wat als we van het Noorden het mooiste deel van Nederland maken? Een plek waar het leven goed en gezond is. Waar mensen elkaar kennen, waar vogels in de velden broeden, je zorgeloos in het water kunt springen.

Vertraag het gesprek daarover, betoogt Zef Hemel, en gelijk heeft hij. We moeten de tijd nemen om goed na te denken welke richting we uit willen. We moeten de tijd nemen om ons te informeren. En om naar elkaar te luisteren, om andere stemmen te horen, stemmen die nieuwe perspectieven schetsen.

Precies dat is wat hier vanavond gebeurde: tien mensen gaven een persoonlijke en urgente boodschap af aan de samenleving. Je hoeft het er niet mee eens te zijn, maar iedere oprechte hartenkreet verdient de ruimte om te mogen klinken.”

Toen Kirsten geheel onbevangen begon over de visie van ene professor Zef Hemel beseftte zij niet – en kon ze dat ook niet weten – dat Zef Hemel op een paar meter afstand van het spreekgestoelte in de zaal bleek te zitten. Dat zorgde voor een leuk moment van hilariteit en de associatie ‘Toeval bestaat dus echt!’ in de zaal.

Vervolgens liep Kirsten van Santen op werkelijk onnavolgbare wijze de bijdragen van de tien sprekers langs: in feite wist zij uit elke bijdrage een punt te halen dat haar expliciet had aangesproken (en waarom). Zij hield al met al een enthousiasmerend en positief getoonzet verhaal. De wijze waarop ze dat maakte grote indruk.

De apotheose van haar verhaal was uiteraard het bekendmaken van de naam van de spreker die wat haar betreft de Friese retoricapenning toegekend moest krijgen.

Daarvoor laten we Kirsten weer zelf aan het woord:

“De hartenkreet van voormalig Kamerlid Sytze Faber heeft me het meest geraakt. Hij begon klein, zoomde uit naar een bredere blik en op het eind van zijn betoog keerde hij weer terug, naar binnen. Hij nam ons mee in zijn persoonlijke biografie en verbond dat verhaal aan het grotere geheel: aan urgente maatschappelijke problemen. Veel van wat hij vertelde, klonk onheilspellend, en dat is het ook, maar hij wist op een positieve manier te eindigen: Faber deed een ontroerende oproep tot meer moed en verbeeldingskracht in de politiek. Zijn ogen vonkten. Hij was de oudste deelnemer van deze avond maar het is mij, de jongste deelnemer, een eer om hem de eerste Friese retorica-penning uit te reiken.”

Nawoord

Bij de selectie van de tien sprekers hebben we ons laten leiden door twee belangrijke uitgangspunten: inhoudelijke kwaliteit (incl. reputatie) en verscheidenheid naar maatschappelijke achtergrond.

Daarnaast moesten sprekers zich met Fryslân verbonden voelen. Weliswaar zijn vier van de tien sprekers (Irma van Steijn, Jos Thie, Ria Kraa en Edwin Rutten) buiten Fryslân geboren maar negen van de tien sprekers wonen nog steeds en werk(t)en in Fryslân. Alleen daarom al voldoen ze aan het criterium. Ogenschijnlijk lijkt Edwin Rutten hier een wat vreemde eend in de bijt maar hij heeft heel lang aan de Pelikaanstraat in Leeuwarden gewoond en heeft nog steeds samen met zijn partner Annett Andriesen, die Friese roots heeft, een tweede woning op het Bildt en voelt zich eveneens sterk met Fryslân verbonden.

Zoals in het voorwoord al aangegeven hebben we na afloop van een door ons georganiseerd evenement nog nooit zo veel positieve reacties binnengekregen als na '10 oktober'. En dat terwijl we eerder ook echt schitterende evenementen hebben gearchaïseerd, van ontroerende exposities of concerten tot bijzondere evenementen zoals de Mata Hariherdenking, het Slauerhofffestival enz. De vraag rijst wat het 'geheim' achter dit succes was.

O.i. heeft dat zowel met de sprekers te maken als met het format van de avond. Dat format zorgde voor veel afwisseling en een snelle dynamiek: de sprekers kregen slechts tien minuten en moesten hun boodschap dus echt kort en krachtig verwoorden. Publiek heeft niet altijd een lange spanningsboog. Door de grote afwisseling werd op dat gegeven deze avond ingespeeld. Uit de reacties valt verder op dat dit format voor velen verrassend nieuw is en daardoor aanspreekt.

Omdat de kerk vol zat is dit keer om logistieke redenen van (de catering tijdens) de pauze afgezien. Los van een korte plaspauze werd dus in een keer doorgestoomd. Ook dat is eigenlijk goed bevallen. Des te meer tijd was er voor de (zeer geanimeerde) nazit. Zo heeft de gekozen opzet ook voor cultuurpodium Dorpskerk Huizum de nodige positieve leerpunten opgeleverd.

Los daarvan kregen we na afloop namens de Leeuwarder Courant het verzoek of we niet wilden nadenken over herhaling van dit format in de toekomst in de vorm van een samenwerking met hen. Wij sluiten zo'n samenwerking voor de toekomst beslist niet uit.

Tevoren was nog de vraag of we de avond een thematiek moesten meegeven (bijv. hoe kijkt u aan tegen de langere termijn voor Fryslân?) of niet. We hebben er heel bewust voor gekozen om eenieder volkomen vrij te laten om te bepalen wat hun ultieme boodschap was en de avond dus op geen enkele manier tevoren in te kaderen. Dat is natuurlijk een keuze. Totale vrijheid kan ook leiden tot (ogenschijnlijke) wanorde en chaos. Maar achteraf zijn we blij met de keuze om als 'kader' mee te geven dat er juist geen kader was.

Aan het eind van de avond is van alle sprekers afscheid genomen met enkele attenties waaronder de wijn, voorzien van het Dorpskerk Huizum-etiket. Twaalf feestelijk verpakte flessen wijn leverde een mooi gezicht op.

Ook werden alle vrijwilligers die de avond mogelijk maakten nog eens nadrukkelijk bedankt voor hun inzet. Waarvan akte.

Peter de Haan, namens de
Plaatselijke Commissie van
Cultuurpodium Dorpskerk Huizum

BEKENDE NEDERLANDERS DIE IN DE EERSTE 10 JAAR NAAST DE 10 X 10-
SPREKERS EEN LEZING IN DE DORPSKERK HUIZUM HIELDEN:

Pieter WINSEMIUS
Prof. Marita MATHIJSSEN
Dr. Els KLOEK
Marnix KROP
Jan TERLOUW
Rudi WESTER
Prof. Herman PLEIJ
Agnes JONGERIUS
Paul SCHNABEL
Prof. Pieter VAN VOLLENHOVEN
Marli HUIJER
Jan Jaap VAN DER WAL
Alex BRENNINKMEIJER
Ernst HIRSCH BALLIN
Gerrit Jan ZWIER
Wim HAZEU
Jaap DE HOOP SCHEFFER
Frans VERHAGEN
Bleri LESHI
Arne ZUIDHOEK
Prof. Pier VELLINGA
Hella (& Freek) DE JONGE
Jessica VOETEN & Angela DEKKER
Prof. Ruut VEENHOVEN
Peter VERMAAT
Prof. Jouke DE VRIES

Dr. Thomas VON DER DUNK
Fokke OBBEMA
Kathleen FERRIER
Pascalie GROTENHUIS
Arno BROK
Joost PRINSEN
Prof. Kees SCHUYT
Hubert SMEETS
Joris VOORHOEVE
Annette MUL
Geert MAK
Prof. Yme KUIPER
Kader ABDOLAH
Francesco VEENSTRA
Prof. Zef HEMEL
Prof. Anita TILROE
Prof. Friso WIELENGA
Prof. Auke vd WOULD
Ivo van der WIJDEVEN

Komend in 2025:
Babs GONS, Dichter des Vaderlands
Thom DE GRAAF (vicepresident Raad van
State)
Winnie SORGDRAGER (minister van Staat)

Gedichten over de historie van de Dorpskerk Huizum (12^e eeuw)

Cultuurpodium Dorpskerk Huizum kent relatief veel vrijwilligers die zich graag voor behoud van dit cultureel erfgoed willen inzetten. Tal van generaties gingen hen sinds de 12^e eeuw voor. Zij ontleen hun motivatie vast mee aan het gevoel dat men dit prachtige monument ‘in bruikleen’ heeft gekregen. Het besef dat dit monument vele malen groter is dan de toevallige tijd van het heden.

Daarom is het aan het einde van deze publicatie van belang het tienjarig jubileum als cultuurpodium in dat bredere tijdsperspectief van acht eeuwen te plaatsen. Er zijn twee gedichten bekend die dat perspectief in woorden hebben proberen te vatten.

Daarmee ronden we deze jubileumuitgave af.

Het eerste gedicht is van Atze van Wieren. Het gedicht ligt in hardsteen op een poëzietableau (100 bij 120 cm.). Zodra men het toegangspad naar de Dorpskerk betreedt ziet men het poëzietableau aan de linkerhand liggen. Het maakt deel uit van de unieke Leeuwarder poëzieroute (zie hierover verder poezieroute.nl).

Het tweede gedicht is van de hand van Peter de Haan en werd eerder gepubliceerd in het boek ‘Voetstappen door Huizum’.

Dorpskerk Huizum

De stad heeft zijn wegen, winkels,
woningen en flats als parelsnoer
van de vooruitgang om haar heen gelegd.

Zijzelf is blind voor waan en schittering,
als een kloek behoedt zij de doden
in haar schoot en op haar hof.

Het valt haar zwaar, zij is al oud, het volk
dat zong 'vaste rots van mijn behoud'
verkoos de koopzondag boven haar.

Geloofsgemeenschap werd een stichting
met regels en beleid, nu komen mantelzorgers
haar verschonen op hun tijd.

'Men kent de boom aan zijn vrucht'
staat boven herenbank geschreven. Zij zucht,
zij hoopt op nieuwe oogst, en op jong leven.

Atze van Wieren

De stenen stolp

Jaren achtereen
brachten Huizumer boeren
geld bijeen
voor hun te bouwen godshuis,
hooggelegen, binnengaats,
oostwaarts
van de middeleeuwse Middellzee.

Het leek op bedelen,
't was crowdfunding
avant la lettre,
bij boeren en edelen,
voor een doel niets minder
dan hun raison d'être

Zo vergaarde
agrarische negotie
op vruchtbare aarde
een lang verbeide plaats
van emotionele devotie.

Naast de kerk,
te midden van lommer, wingerd
en menige zerk
hield dag en nacht
als symbolische wijsvinger
de toren de wacht

Negen eeuwen lang
is hier gepreekt,
zegen afgesmeekt,
met welgevulde longen
uit volle borst
vesper, psalm en gezang
gezongen.

Deze tempel van de hoop
met unieke schotels in haar gewelf,
bleef al die lange jaren
ongenaakbaar zich zelf
bij doop van pas gebaarden
en uitvaart van opgebaarden

Hier is aan emotie
talloos veel gedeeld,
van lief tot onpeilbaar leed.
Maar van lieverlede
Verschraalde de devotie
Trad gestolde stilte in.
Leek alles van waarde weerloos.

Na sprakeloze, verweesde jaren
Is een tempel herboren.
Hoor je weer koren
Wordt hier weer gerouwd, getrouwd,
Wordt hier gemusiceerd,
de muze geëerd.

Rustieke plaats, vol symboliek
Mozaïek van Romaans tot Gotiek,
Broed- en vrijplaats
voor gedichten en gedachten,
vergezichten, voordrachten.
en lievelingsmuziek.

Onder deze stenen stulp
wil ik schuilen.

Peter de Haan

Vrijwilligers van de Dorpskerk die hebben bijgedragen aan het welslagen van deze avond:
Peter de Haan (bedenker / organisator van de opzet), Jan Warrink (techniek),
Bob Kooistra (huismeester), Alie Kooyman (secretariaat / fotografie),
Jan de Vries (PR), de leden van de Plaatselijke Commissie
waarmee de opzet is voorbesproken
en last but not least alle vrijwilligers de gastheren- en vrouwen,
incl. de cateraars na afloop en de vrijwilligerscoördinatie.
Cultuurpodium Dorpskerk Huizum is ook aan hen grote dank verschuldigd.

Colofon

Uitgave

Cultuurpodium Dorpskerk Huizum

Layout

Gerk Koopmans

(Eind)redactie

Peter de Haan

Anne Roel van der Meer (samenvattingen)

Fotografie

Niels Westra en Alie Kooyman

Druk

STIP

